

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENT

Norsk Romsenter
Postboks 113 Skøyen
0212 Oslo

Deres ref

Vår ref
200903834-2/OMS

Dato
20.01.2010

STATSBUDSJETTET 2010 – TILDELINGSBREV FOR NORSK ROMSENTER

1. INNLEDNING

Nærings- og handelsdepartementet viser til omtale og forslag til bevilgninger i Prop. 1 S (2009-2010), Innst. 8 S fra Næringskomiteen og Stortingets budsjettvedtak av 14. desember 2009. Vi viser også til kontaktmøte med Norsk Romsenter 3. desember 2009.

2. BEVILGNINGER

Følgende midler er bevilget til romvirksomhet for 2010:

			(i 1 000 kr)
Kap.	Post	Betegnelse	Forslag 2010
922		Romvirksomhet	
	50	Norsk Romsenter	43 100
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	145 400
	71	Internasjonal romvirksomhet	404 200
	72	Nasjonale følgeprogrammer, <i>kan overføres</i>	58 400
	73	Galileo	124 200
		Sum kap. 922	775 300

3. PRIORITERINGER

I budsjettet legges det opp til en videreføring av regjeringens satsing på romvirksomhet gjennom deltakelse i romfartsprogrammer i European Space Agency (ESA) og gjennom det felleseuropeiske satellittnavigasjonssystemet Galileo, samt i form av tilskudd til Romsenteret og de nasjonale følgeprogrammene som virksomheten forvalter.

En relativt stor del av romforskningen og romvirksomheten foregår i de tre nordligste fylkene. Satsingen på romvirksomheten inngår som et viktig ledd i regjeringens

nordområdepolitikk. Vi ber Romsenteret gi arbeid relatert til nordområdene høy prioritet, herunder sikre Andøya Rakettskytefelt (ARS) posisjon som en internasjonal konkurransedyktig forskningsinstitusjon for atmosfære-, klima- og nordlysforskning.

Videre legger Nærings- og handelsdepartementet vekt på at Norsk Romsenter i 2010 skal gi særlig oppmerksomhet til arbeidet med å øke industrireturen under ESAs programmer.

4. MÅL OG RESULTATSTYRING

Mål- og resultatstyring innebærer at Romsenterets resultatinformasjon tas i bruk i styringsprosessen. Mål og krav skal ligge til grunn for Romsenterets aktiviteter og ressursbruk, som igjen er bestemmende for måling og rapportering av resultatene.

Hovedmålet for norsk romvirksomhet er å gi vesentlige og vedvarende bidrag til økt verdiskaping, innovasjon, kunnskapsutvikling, miljø- og samfunnssikkerhet.

Hovedmål og tilhørende delmål for regjeringens satsing på romvirksomhet er beskrevet under. Hvert delmål er tildelt resultatmål og indikatorer, som vist i tabellen. Den årlige rapporteringen fra Romsenteret, samt den tilhørende styringsdialogen mellom Romsenteret og departementet, skal ta utgangspunkt i disse indikatorene.

Delmål	Resultatmål	Indikatorer
1) Sikre at romvirksomheten gir betydelige industrielle ringvirkninger	1a) Norske rombedrifter skal oppnå sterke internasjonale posisjoner	-Eksportandel av norsk romindustri
	1b) Full industriretur på programmer i ESA	-Akkumulert returkoeffisient -Akkumulert verdi av ESA kontrakter
	1c) Romvirksomheten skal ha ringvirkninger utover den direkte returen	-Ringvirkningsfaktor -Verdien av norskproduserte romrelaterte varer og tjenester
2) Sikre at Norges geografiske fortrinn i romvirksomhet blir utnyttet	2a) Norge skal ha en ledende rolle innen romrelatert infrastruktur i polarområdene	-Antall antenner på SvalSat/KSAT (inkl Troll) og deres utnyttelsesgrad (antall pass). Dette omfatter bare de antennene over 2,5 meter i diameter som er i aktivt bruk
		-Antall satellitter som utnytter SvalSat/KSAT. Denne indikatoren bør ledsages av en vurdering av markedsandelen innenfor polarbanemarkedet
		-Antall oppskytninger og Andøyas gjennomsnittlige markedsandel innen oppskytning/eksperimenter i nord over de tre siste år
		-Antall forskerdøgn på Andøya
3) Bidra til å utvikle kostnadseffektive systemer som dekker nasjonale og internasjonale behov.	3a) Tilfredsstillende ytelse i nord i ESAs EGNOS-program.	-EGNOS ytelse (integritet/nøyaktighet) i norske områder (ESA målinger). Dette resultatmålet og tilhørende indikator(er) må på sikt utvides til å gjenspeile Romsenterets rolle ved eventuell norsk deltakelse i den fulle utbyggings- og driftsfasen for EGNOS og Galileo
	3b) Norge skal være ledende innen utnyttelse av satellittinformasjon	-Antall jordobservasjonssatellitter som benyttes av norske myndigheter Inkluderer bare jevnlig bruk -Antall etater som benytter satellittinformasjon. Forutsetter mer enn bare sporadisk bruk

4) Gjennom internasjonalt samarbeid bidra til å styrke norske forskningsmiljøer	4.a) Norske forskningsmiljøer skal ha sentrale roller i forskningsprosjekter som utnytter rommet	-Antall prosjekter med norske deltakere/ prosjektleder. Skal antyde størrelsen på det norske engasjementet i vitenskapelige romprosjekter
	4b) Norske forskere skal ha tilgang til de beste satellittmålingene på sitt felt	-Antall norske forskere som benytter seg av datatilgang eller deltakelse i prosjekter. Antyder betydningen av at det legges til rette for bruk av satellittmålinger
5) Gjennom informasjonsarbeid om romvirksomhet bidra til å øke kunnskapen om teknologi- og realfag.	5a) Økt utadrettet virksomhet	- Antall arrangementer og antall deltakere på arrangementene
		-Antall foredrag holdt eksternt
	-Antall besøk på Romsenterets nettsider	
5b) Økt oppmerksomhet i media	-Antall oppslag i aviser, fagblader og på nett	
	-Antall medvirkninger i radio/TV	
5c) Økt studentrettet aktivitet	-Antall søkere på studietilbud formidlet gjennom Norsk Romsenter	

Rapporteringen relatert til de ovennevnte målene skjer ved indikatorer og ved kvalitativ beskrivelse av oppnådde resultater. Regelverk for tilskudd til internasjonal romvirksomhet, retningslinjer for styrings- og kontrollmyndighet overfor Norsk Romsenter Eiendom AS og Andøya Rakettskytefelt AS gjeldende fra 14.10.2008, samt nærmere retningslinjer for disponering av bevilgninger gitt i vedlegg til tildelingsbrevet, skal ligge til grunn for rapporteringen.

5. NÆRMERE OM POSTENE UNDER KAP. 922

Budsjettet for romvirksomheten er fordelt på fem poster:

Post 50: Norsk Romsenter

Bevilgningen for 2010 utgjør 43,1 mill. kroner, hvilket innebærer en økning på 4 mill. kroner sammenlignet med 2009. Denne økningen skal dekke økte kostnader som følge av den generelle prisutviklingen, økning av pensjonskostnader og generell styrking av faglige og administrative funksjoner.

For 2010 er 1,2 mill. kroner rammeoverført fra Fiskeri- og kystdepartementet. Overføringen øremerkes forvaltningsstøtte til Fiskeri- og kystdepartementet. Blant de sentrale oppgavene er støtte til revisjon, oppfølging og videreutvikling av Norsk Radionavigasjonsplan (NRNP) og oversikt over og støtte til oppfølging av internasjonalt arbeid på området.

Forvaltning av statens eierandeler

For 2010 er det foreslått og vedtatt følgende fullmakter for Norsk Romster, jf. vedtak XI "Fullmakter vedrørende Norsk Romsenter" i budsjettproposisjonen:

"Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Norsk Romsenter fullmakt til å:

1. Selge andeler i selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler, og kjøpe andeler i nye selskaper.
2. Benytte utbytte fra selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler og inntekter fra salg av eiendeler i slike selskaper til romrelatert virksomhet, herunder kjøp av andeler i nye selskaper."

Nærings- og handelsdepartementet videre delegerer herved disse fullmaktene til Norsk Romsenter for budsjettåret 2010.

Det forutsettes at de administrative kostnadene knyttet til forvaltningen av statens eierandel i Andøya Rakettskytefelt AS og Norsk Romsenter Eiendom AS (NRSE) dekkes over post 50. Romsenteret har ansvar for å informere departementet om alle større økonomiske disposisjoner knyttet til selskapene.

Samarbeid med andre organer

Departementet legger vekt på et godt samarbeid mellom Romsenteret, Norges forskningsråd og Innovasjon Norge innen romvirksomhet. Det er viktig at arbeidet med en økt og samlet satsing på norsk romforskning videreføres. Norsk Romsenter må avsette tilstrekkelig ressurser til å følge opp arbeidet med industrisamarbeid i tilknytning til Forsvarets anskaffelse av nye kampfly. Arbeidet skal skje i nært samarbeid med Forsvarsdepartementet. Samarbeid med Norges forskningsråd for å opprettholde og øke aktiviteten på ARS bør gis prioritet.

Post 70: Kontingent i European Space Agency (ESA)

Bevilgningen under post 70 utgjør 145,4 mill. kroner.

Medlemskapet i ESA har stor nytteverdi for norsk industri, forskning og brukerinteresser. Deltakerkontingenten i ESA er obligatorisk, og utbetalingene til ESA følger det årlige kravet fra ESA. Det vises for øvrig til delmål 1 under punkt 4 i tildelingsbrevet, Mål og resultatstyring. Romsenteret representerer, fremmer og ivaretar Norges interesser i ESA og øvrige internasjonale fora. Departementet skal holdes løpende orientert om dette arbeidet.

På ministerrådsmøtet i Haag i 2008 ble det vedtatt en justering av Norges andel av den obligatoriske kontingent i ESA. Den norske andelen er for tiden 2,24 pst.

Post 71: Internasjonal romvirksomhet

Bevilgningene under post 71 utgjør 404,2 mill. kroner. For 2010 er det foreslått og vedtatt en tilsagnsfullmakt på 115,96 mill. euro utover gitt bevilgning for å delta i de frivillige programmene til den europeiske romorganisasjonen ESA, jf. vedtak VI.2 i budsjettproposisjonen¹. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 159,26 mill. euro.

Norges deltakelse i ESAs programmer og Norges øvrige internasjonale avtaler om romvirksomhet bidrar til teknologisk utvikling av industrien, til å dekke norske brukerinteresser og til å etablere en nasjonal infrastruktur for romvirksomheten.

¹ Grunnet trykkfeil er denne fullmakten omtalt som tilsagnsfullmakt VI.1 i budsjettproposisjonen, s. 212.

For 2010 er post 71 inndelt i underposter som følger:

		(i 1 000 kr)
Underpost	Betegnelse	Sum 2010
71.1	<i>ESA forpliktet</i>	
	Jordobservasjon	62 900
	Telekommunikasjon	94 200
	Teknologi	150 500
	Navigasjon	21 500
	Romtransport	15 600
	Romstasjon, mikrogravitasjon og utforskning	31 400
	Romovervåking	5 700
	Sum ESA-programmer	381 800
71.2	<i>EASP-avtalen</i>	20 300
71.3	<i>Radarsat</i>	2 100
	Sum post 71	404 200

Underpost 71.1 ESA frivillige programmer: For de frivillige programmene betaler Norge det beløpet som årlig blir innkrevd fra ESA. Forslag om inngåelse av nye forpliktelser i frivillige programmer forelegges regjeringen for godkjenning. Det vises for øvrig til Prop. 1 S (2009-2010).

Underpost 71.2 EASP-avtalen: Romsenteret skal følge opp bevilgningene under denne avtalen, som et ledd i utviklingen av norsk romvirksomhet i nordområdene. Det skal arbeides for å videreføre avtalen etter utløp 2010.

Underpost 71.3 Radarsat: Norges avtale med Canada om radarbilder fra Radarsat 2 er svært viktig for mange nasjonale brukere. Det forutsettes at Romsenteret legger til rette for en best mulig utnyttelse av disse dataene.

Justering av bevilgninger under post 70 og 71

Departementet skal holdes løpende orientert om endringer i planlagte overføringer til kontingent og programtilskudd til ESAs programmer, og Norges øvrige internasjonale avtaler, sett i forhold til bevilgningene i Prop. 1 S. Det samme gjelder for endringer i valutakurser som på utbetalingstidspunktene skaper avvik i forhold til budsjetterte kurser.

De økonomiske forpliktelsene overfor ESA betales i euro, og forpliktelsene overfor Radarsat betales i amerikanske dollar (USD). Valutarisikoen bæres av Norge. I Prop. 1 S (2009-2010) er det budsjettert ut fra forventet kurs på euro på kr 8,8170 og forventet kurs på USD på kr 6,5224.

ESAs budsjett for 2010 legges fram i desember 2009. Dersom dette innebærer endringer i kontingent og programtilskudd til ESA i forhold til forslagene i Prop. 1 S, er det lagt opp til at bevilgningene under post 70 og 71 justeres i revidert budsjett våren 2010, og eventuelt også i forbindelse med endringsproposisjonen høsten 2010. Det

samme gjelder dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet avviker i forhold til det som er lagt til grunn i statsbudsjettet.

Industriretur

Verdien av ESA-kontrakter norske bedrifter har fått (akkumulert returkoeffisient) etter 2000, er på 1 321 mill. kroner, hvilket tilsvarer en returkoeffisient på 0,87. Målet for returkoeffisienten er større enn 1. ESA "nullstilte" sitt industrireturberegningssystem ved utgangen av 1999. Den akkumulerte returkoeffisienten var da 1,05. Den lavere returkoeffisienten for perioden etter skyldes forholdsvis begrensede norske leveranser til vitenskaps- og jordobservasjonssatellitter, og ESAs gjenbruk av satellittdesign med eksisterende industristruktur. Eurokursen har til dels betydelige variasjoner, slik at tallene for ESA ikontrakter vanskelig kan sammenlignes i detalj år for år. Norges underretursituasjon har medført at ESA, i nært samarbeid med Norsk Romsenter, vil iverksette særskilte tiltak for å bidra til at norske bedrifter oppnår høyere industriretur.

Nærings- og handelsdepartementet legger stor vekt på at Norsk Romsenter i 2010 skal gi særlig oppmerksomhet til arbeidet med å øke industrireturen under ESAs programmer.

Post 72: Nasjonale følgeprogrammer

Bevilgningene under post 72 utgjør 58,4 mill. kroner.

De nasjonale følgemidlene skal bidra til at norske bedrifter oppnår et teknologisk nivå som kreves for å dra full nytte av ESA-medlemskapet, og til å dekke nasjonale offentlige behov. Følgemidlene er videre et virkemiddel for samarbeid med andre romfartsnasjoner.

Ordningens industriutviklingsprogram skal bidra til at bedrifter videreutvikler kompetanse og teknologi for konkurransedyktige produkter for det internasjonale rommarkedet. Videre omfatter ordningen aktiviteter knyttet til anvendelser og tjenester innen jordobservasjon, telekommunikasjon og navigasjon. Løsningene skal være kostnadseffektive for offentlig forvaltning som kystforvaltning, miljøovervåking og samfunnssikkerhet. Følgemidlene skal også brukes for å utvikle fortrinnene Norge har ved nordlig beliggenhet eller for å utnytte spesiell kompetanse knyttet opp mot infrastruktur. Et annet mål er å skape forståelse for samfunnsnyten for romvirksomhet, og å styrke interessen for realfag med sikte på å øke rekrutteringen til romvirksomheten.

AIS via satellitt

Av bevilgningen til nasjonale følgeprogrammer settes det av 6 mill. kroner til arbeidet med utprøving av satellitt for mottak av AIS-signaler (Automatic Identification System) AISSat-1 og utvikling og produksjon av AISSat-2. Systemet utvikles i samarbeid mellom Romsenteret, Forsvarets Forskningsinstitutt og Kystverket. Satellitten vil holde løpende oversikt over skip i norsk farvann som er utstyrt med AIS-sender. Et satellittbasert AIS-

system vil effektivisere suverenitetshevdelse, ressursovervåking, overvåking av tanktrafikk og forurensingsutslipp, samt forbedre søk- og redningsoperasjoner. AIS via satellitt er et ledd i oppfølging av regjeringens satsing på nordområdene.

Revitalisering av Andøya Rakettskytefelt (ARS)

ARS er en vesentlig del av norsk romvirksomhet. En vellykket videreutvikling av ARS forutsetter en attraktiv og effektiv infrastruktur for brukerne. Dagens bygningsmasse er oppført i flere etapper fra 1962 og fram til i dag. Deler av bygningene er lite hensiktsmessig for dagens bruk og har stort behov for oppgradering. Det er samtidig viktig å stimulere norske forskningsmiljøer til å bruke ARS. Vi vil understreke betydningen av å samarbeide med Norges forskningsråd for å opprettholde og øke forskningsaktiviteten på ARS.

Det er avsatt 15 mill. kroner over nasjonale følgeprogrammer til revitalisering og videreutvikling ARS. Midlene skal primært brukes til oppgradering av bygningsmassen, men kan også nyttes til å stimulere norske forskningsmiljøer til å ta i bruk ARS. Dette vil bidra til å sikre ARS som en internasjonal konkurransedyktig forskningsinstitusjon for atmosfære-, klima- og nordlysforskning og sikre framtidige oppdrag og inntekter.

Post 73: Galileo

Bevilgningene under post 73 utgjør 124,2 mill. kroner.

Stortinget fattet 11. juni 2009 vedtak om Norges deltakelse i utbyggingen av satellittnavigasjonssystemet Galileo, jf. St.prp. nr. 54 og Innst. S. nr. 258 (2008–2009).

Formål

Aktiv deltakelse i Galileo vil være en mulighet til å sikre innflytelse og innsikt i utformingen av en infrastruktur som vil få stor samfunnsmessig betydning.

Generelt er formålet med deltakelse i Galileo å:

- Bidra i utbyggingen av felleseuropeisk infrastruktur som Norge vil få nytte av
- Bidra til at de berørte næringer, bedrifter og organisasjoner i Norge får tilgang til teknologi og kompetanse til å utnytte de mulighetene Galileo gir
- Medvirke til at norske myndigheter, næringer og virksomheter får anledning til å påvirke utformingen av krav til tilgang og bruk av satellittnavigasjonstjenester

Følgende størrelser skal legges til grunn ved vurdering av måloppnåelse:

Industri:

- sikre at norsk romindustri får like vilkår som europeisk romindustri i konkurransen om kontrakter til utbyggingen av Galileo

Brukerinteresser:

- bidra til å utvikle kostnadseffektive systemer som dekker nasjonale og internasjonale behov, inklusiv god dekning i nordområdene
- bidra til å gjøre norske brukermiljøer i stand til å utnytte de tjenestene som Galileo vil tilby

Galileo vil gi økt ytelse innen satellittnavigasjon i nordområdene. Industrielt er Norge godt posisjonert for å få leveranser til prosjektet og til å utnytte norsk infrastruktur og kompetanse i et voksende marked knyttet til satellittnavigasjon. Det vil i løpet av 2010 bli fattet en beslutning om denne infrastrukturen skal inngå i den permanente infrastrukturen for Galileo. Stasjonen på Svalbard er av særlig interesse med tanke på å sikre fullgod ytelse fra Galileo også i nordområdene. En permanent bakkestasjon på Svalbard vil i tillegg øke nytten av fiberkabelen fra Longyearbyen til fastlandet. Norsk Romsenter skal jobbe for at det etableres en permanent bakkestasjon for Galileo på Svalbard.

Nasjonal oppfølging

Den nasjonale oppfølgingen av deltakelsen i Galileo vil skje gjennom et interdepartementalt koordineringsutvalg ledet av Nærings- og handelsdepartementet, og et sekretariat i Norsk Romsenter med ansvar for å følge opp norske interesser i Galileo-programmets styringsorganer. Utgifter til den nasjonale oppfølgingen er i perioden 2010–13 beregnet til 4,3 mill. kroner årlig, inklusiv nasjonal ekspert i Europakommisjonen fra 2010.

Utbetaling

Utbetaling for Norges deltakelse vil skje gjennom Utenriksdepartementet. Kun midler for nasjonal oppfølging vil bli overført til Norsk Romsenter.

6. RAPPORTERING

Departementet skal holdes løpende orientert om utviklingen i Norges forpliktelser i internasjonale romprogrammer, oversikt over norske industrikontrakter fra ESAs programmer og de nasjonale følgeprogrammer, samt opplysninger om Romsenterets forvaltning av statens eierinteresser, jf. retningslinjer for ordningen med offentlig tilskudd til nasjonale følgeprogrammer, retningslinjer for styrings- og kontrollmyndighet overfor NRSE og ARS, samt regelverk for internasjonal romvirksomhet.

Kontaktmøtene

Det viktigste forumet for dialogen mellom Romsenteret og departementet vil være kontaktmøtene som avholdes to ganger årlig, i andre og i fjerde kvartal.

Årsrapport

Romsenteret skal oversende årsrapport for virksomheten i 2010 etter nærmere avtalte kriterier, og innen 14. februar 2011.

Halvårsrapport

Departementet ber Romsenteret utarbeide halvårsrapport over status for virksomheten per 30. juni 2010. Halvårsrapporten skal sendes departementet innen 31. august 2010.

I tillegg ønsker departementet årlig rapportering på følgende områder:

Følgemidler – offentlig støtte

I forbindelse med årlig rapportering om offentlig støtte til Finansdepartementet og EFTAs overvåkingsorgan ESA ber vi om at følgende informasjon om nasjonale følgemidler oversendes departementet senest 1. mai 2010:

- Totalt utbetalt beløp 2009
- Totalt forpliktet beløp 2009
- Forventet utbetalt 2010
- Forventet forpliktet 2010
- Formålet med støtten til enkeltprosjektene

Følgende informasjon om enkeltprosjekt:

- Bedriftsnavn
- Navn på prosjektet (på engelsk)
- Forpliktet beløp
- Støtteintensitet
- Formålet med støtten til prosjektet
- For store bedrifter skal det redegjøres for hvordan insentiveffekten har fungert

7. INFORMASJON OG MEDIA

Informasjon om betydningen av økt verdiskaping for å sikre velferdssamfunnet fremover skal være høyt prioritert av departementet, tilliggende virksomheter og organisasjoner. Romsenteret har et særlig ansvar for å spre informasjon om nasjonale aktiviteter på romområdet, i tillegg til viktige milepæler i ESAs arbeid. Departementet viser ellers til delmål nr. 5 for norsk romvirksomhet.

Med hilsen

Jan Farberg (e.f.)
ekspedisjonssjef

Ole Andreas Lindeman
avdelingsdirektør

Vedlegg:

Vedlegg til tildelingsbrevet – retningslinjer, oversikt over fullmakter og krav til rapportering

Kopi:
Riksrevisjonen